

Krištof Dovjak

ŠAH – MAT
(Komorna igra)

Osebe:

Abe

Kaj

Župnik

Zdravnik

Komfortno opremljena klema soba Hematološkega inštituta. Na desni stopnice, na levi stranišče. Omarica s kuhalnikom, poleg kuhalnika mešalnik, poln rdečega soka, ob njem surova rdeča pesa. Dve postelji. Miza, dva stola. Na mizi neodprti zavojčki prepečenca...

Abe sedi na tleh in sestavlja šahovnico iz prepečenca. Kaj stoji na tehtnici.

KAJ: Oseminpetdeset...

ABE: (*Polaga kruhke.*) Devetinpetdeset, šestdeset...

KAJ: Še manj. Pol kile manj.

ABE: (*Odpre nov zavojček prepečenca in polaga kruhke naprej.*) Enainšestdeset, dvainšestdeset...

KAJ: Vsak dan manj.

ABE: Prav treba ti je tega tehtanja.

KAJ: Nočem se še vdati.

ABE: Triinšestdeset, štiriinšestdeset – konec. Pomiri se. Samo igra je. Si videl kaj barve?

KAJ: Ampak...

ABE: (*Brska po omarici.*) Tudi rdeča bo dobra.

KAJ: Kaj boš z minijem?

ABE: Predstavljati si moraš.

KAJ: Umrla bova, Abe. Umrla.

ABE: Čopiča ni. (*Razburjen.*) Naj s prstom mažem? Hočejo, da s prstom namažem vseh dvaintrideset prepečencev!! Kaj ne razumete poslanstva, ki mi je naloženo? Ne ovirajte me! Potrebujem čopič, brezverci!

KAJ: Ne slišijo, Abe. Gotovo so na malici.

ABE: Jaz potrebujem čopič!

KAJ: Kaj boš z njim?

ABE: Ne razumeš, Kaj. Ne vidiš, ne razumeš, ne slišiš.

KAJ: Sušim se, Abe, vsak dan bolj. Manj me je, več te slišim.

- ABE: Glej! Šahovnica ima bela in črna polja, ne res? Tokrat bo drugače. Tako hočejo drugi. Pa nič zato. Rdeča še bolj paše. Šah je krvava igra: kmetje spredaj, gospoda zadaj. Končni rezultat: šic, šic, glava proč – mat! (*S prstom barva prepečence.*)
- KAJ: Najboljši kralj je tisti kralj, ki omogoča svojim vazalom življenje. Življenje je zmaga. Šah je smrt – smrt neskončnih variant.
- ABE: Šah je darovanje.
- KAJ: Hudiča sem si nakopal z darovanjem.
- ABE: Ker si imel račun zraven.
- KAJ: Tvoj predlog je bil.
- ABE: Poslušal si me zaradi kurbarije. Jaz sem samo ponižen, osamel kmet sredi Gospodovega polja. Tebi pa so šle vedno samo ženske po glavi. Na nič drugega nisi mislil. V tvoje gube sem zrl, Kaj. Bolj si se staral kot jaz. Sledi neprespanih noči so se vrisovale v tvoj vse bolj izpiti obraz. Nisem ti znal pomagati. Zaradi občutka storiti nekaj dobrega, sem ti predlagal: Daruj kri.
- KAJ: In sem daroval.
- ABE: Priznaj – samo zaradi sestre, ki jo je jemala. Risal si si jo v pohotnih mislih, še preden si jo videl, in hlastno sledil svojemu slepilu.
- KAJ: Ni me privlačila, kakor ti misliš.
- ABE: Tega prej nisi vedel.
- KAJ: Če bi...
- ABE: Bi ostal doma.
- KAJ: ... in ostal živ.
- ABE: Še živiš. (*Iz miznega predala, po katerem je ves čas brskal, zajame šop šahovskih figur.*) Glej se, živ si. Stojiš na nogah. Kot tale konj si.
- KAJ: Njegova poskočnost je odvisna od drugih.
- ABE: Odvisna je od tebe.
- KAJ: Jaz...
- ABE: Ti si šibak. V tebi ni nič slabega in nič dobrega. Žival si, ki sklepa svojo prehranjevalno verigo.
- KAJ: Skušal sem pobegniti dvomom, ki so lezli na dan. Ostal sem sam. Želim se prečistiti. Nikoli nisem izgubil vere. Globoko v meni je. Drugačna kot tvoja, vendar je.
- ABE: Ti si navajen samo jemati!
- KAJ: Ali ni zadosti, da dajem svoje telo temu institutu? Kaj ni to dovolj, Abe? Povej mi!
- ABE: Ni.
- KAJ: Kaj pričakuješ? Umril boš kot jaz.
- ABE: Moja volja je močnejša. Dviga me nadte. Preživel te bom.
- KAJ: In!? Za koliko časa? Zakaj? Da boš daroval nekakšno abstraktno žrtev Bogu, ki te je še bolj kakor mene opetnajstil. Da boš malal tele preprečenke z lastnim prstom?
- ABE: Tudi, če bo treba.
- KAJ: Da boš stiskal rdeči sok iz teh prekletih, smrdljivih gomoljev in ga zlival vase, da boš lahko kasneje rdeče sral in ob zrenju na svojo rdečo fekalijo meditiral o posvečenem poslanstvu žrtvovanja. Pusti me pri miru. Svoje življenje skušam premisliti. Popraviti, kar je popraviti, spovedati se, se iskreno skesati in dostojno umreti. To, da moje bivanje tukaj koristi znanstvenikom zgoraj, je mogoče res larifari, vendar mi pomeni utrinek upanja, upanja, ki mi daje moči, da se lahko sploh pogledam v zrcalo, da se ne obesim za kotliček v veceju, da

ne razdrobim tehle prepečencev in izničim kvazi kozmičnih silnic na prafak-torje.

ABE: Poglej jih, vojačke. Prekrasni so. V njih biva posvečena roka rezbarja. Samostanska osamitev umetnika jih je oblikovala v kontemplaciji s posebnim zanosom. V njih tiči upanje na božje razodetje.

KAJ: Poglej jih, dobro jih poglej, svoje vojščake. Obrtnik jih je zdrejal na mašino. Nikakršnega bogoiskanja...

ABE: Motiš se. Hudo se motiš. Ti dobro poglej. Na! Otipaj jih! Začuti ostrino lesa! Njihovo izredno prilagodljivost roki!

KAJ: Figura, pač samo figura.

ABE: Fatalist. Nepopravljiv fatalist.

KAJ: Nalezel se boš vojaške logike s tem šahom.

ABE: Česa? Misliš? Res misliš?

KAJ: Res.

ABE: Hitro! Alkohola. Daj mi alkohola!

KAJ: Razkuževanje ti ne bo v nikakršno pomoč... Sploh pa...tebi gotovo ne bo nič več škodilo.

ABE: Pusti medicino – noj je. (*Z vnemo razkužuje figuro za figuro.*) Midva sva njegova glava, ki jo je zaril globoko v pesek. Menda ja res ne verjameš, da bodo kdaj odkrili zdravilo.

KAJ: Verjamem.

ABE: Norec. Norec si, ki noče pogledati v bič božji. In daj to figuro iz ust.

KAJ: Bog ni zloben.

ABE: Nihče ne pravi, da je zloben. Je pa pravičen. Našel je kazen za razvrat. Začel je pri pedrih, končal bo pri vseh grešnikih.

KAJ: Blazen si, Abe.

ABE: Blazen, praviš!?! Samo nedolžna žrtev neukrotljivega razvrata sem, ne bla-zen. Nedolžna ovčka, ki jo bo Bog vzel k sebi.

KAJ: Na tisto desnico, ki jo nekateri naivneži vidijo že tu v obliki s posvečeno vodo polivajočih se izbrancev, zaplečkarjev, ki rinejo simbol nas vseh kot njihovo lastnino na nekakšen piedestal piedestala, ki sploh ni potreben. Bog ne preti-rava, Abe. Vem, da mi bo odpustil, zato toliko večja volja po očiščenju v meni. Človek sem, potrebujem pomoč. Tvoja prepričanost mi lahko pomaga. Ne izpovedujem se spovedniku, pač pa tebi. To je težje. Božja desnica je kvečjemu polkrog, ki objema vsakega, prav vsakega.

ABE: Božja desnica je dolga. Ob njej razvršča Oče dobre. Z levico tlači hudobne v pekel.

KAJ: Otečeno ima levico, ta tvoj bog.

ABE: Ne govori čez Boga, smrkavec!

KAJ: Ne vem, kdo tu govori čez Boga?

ABE: Vsaka tvoja beseda je pogrom čez Boga.

KAJ: Čigavega Boga?

ABE: Tvojega, mojega... Boga stvarnika nebes in zemlje. Odkod misliš te figure?

KAJ: Od Boga?

ABE; Natanko. Včasih rad pomaga, ve, kaj mu človek lahko daruje. Ta šahovnica, te figure mi bodo pomagale.

KAJ: Te figure so kdove od koga – nemara čuvajeve, nekdo jih je pozabil.

ABE: Bledoš. Spreminja podobe in je pokazal na medij in je medij dal in te figure so medij.

KAJ: Kje je zveza?

ABE: Počakaj. Potrebna je žrtev.

KAJ: Kakšna žrtev? Pokaži mi jo, mogoče ti bom sledil.

ABE: Sledi mojim argumentom.

KAJ: Tem, da bo Bog najprej pospravil pedre in nato še druge grešnike?

ABE: Sadovnjak smo in sadjar obrezuje sadje.

KAJ: Čemu potem ti?

ABE: Za bogato krošnjo žrtvuješ tudi zdrave poganjke. Žrtvuj!!

KAJ: Povedal sem ti. Več ne zmorem. Verjamem v medicino, v znanost. Darujem telo raziskavi. Upam, da bo nekdo odkril zdravilo, preden me pobere. Molim za življenje, čeprav vem, da je konec.

ABE: Bojiš se odgovornosti.

KAJ: Plačujem usodi. Virusa nisem dobil pri nobeni od žensk. Daroval sem kri. Predvsem zate sem jo dal.

ABE: Moja bolezen je bila sprva pokončni tram križa – prečni tram je bil pribit s krvjo, z okuženo krvjo, ki sem jo potreboval za življenje. Ti si zbolel že prej, davno prej. Poželel si si mesa v belem in okužil še to meso, ki ni znalo reči ne. Nič ni naključno. Sestra ni kaznovana zaradi malomarnosti, ampak zaradi nečistosti. Saj je bila vendar poročena! Imela je otroka.

KAJ: Dva.

ABE: Kurba!

KAJ: Ni res.

ABE: Navadna, umazana, ničvredna kurba.

KAJ: Ni res.

ABE: Vem, kaj je res in kaj ni.

KAJ: Zanimarjal jo je. Puščal jo je samo. Otroka sta odrasla. Potrebovala je bližino sočloveka.

ABE: Ve se, kaj je potrebovala.

KAJ: Četudi samo to. Kaj ni to človeško?

ABE: Ni po Pismu.

KAJ: Tvoj fanatizem je vse bolj umazan.

ABE: Perverzen si. Jaz ti ne verjamem, da si dobil virus kar tako.

KAJ: Dobil sem ga z iglo. To so ugotovili po naključju. Moja kri v tisti steklenički je pozitivna, mislim negativna. Vsak bi jo lahko dobil. Sestra ni zamenjala igle. Človek pred mano, niso ga imenovali, je bil pozitiven. Šlo je s fantastično naglico, Abe. Nihče ni kriv.

ABE: Zakaj ni zamenjala igle?

KAJ: Pozabila je. Bila je utrujena. Jebemti, bila je krvodajalska akcija.

ABE: Dobro veš, zaradi česa je pozabila.

KAJ: Bil sem eden izmed stotih, ki ji je nastavljal žilo. Zmotila se je.

ABE: Kurba!

KAJ: Zapeljeval sem jo kasneje. Počakal sem jo. Šla sva na kavo. Dolgo se je branila. Njen odpor do prevare me je samo še bolj privlačeval. Tri mesece sem se trudil, Abe.

ABE: Vseeno je to kazen, kakorkoli obrneš. Plačala bo za užitek.

KAJ: Sploh ni uživala. Potrebovala je moškega. Ko ga je dobila, ko sem prodrl vanjo, jo je vest zlomila. Stisnila se je, osušila.

ABE: Nečistost jo je ubila.

KAJ: Jaz sem jo ubil. Nisem odnehal. S silo sem suval. Posiljeval sem jo v upanju, da se bo odprla. Ni mi uspelo.

ABE: Jalovost.

KAJ: Samo želja. Človeška želja.

ABE: Vrh glave imam tvojega sprenevedanja. Današnji čas potrebuje čistega, popolnoma čistega človeka. Človeka, ki bo zmagoval nad lastnimi slabostmi. Človeka, ki bo rasel, rasel in prerasel svoj krivenčast nazor. Velik bo novi človek. Zdrav bo in njegova žrtev bo najboljša ovca najboljše črede. Ničvredno omahovanje bo izbrisano. Novi človek ne bo poznal ovir in čist bo.

KAJ: Žrtvoval sem nedolžno žensko, ki me je žrtvovala sama, medtem ko je En-iks žrtvoval oba, ker je žrtvoval kri, mogoče zate, ki si jo, žrtev, dobil.

ABE: To ni žrtvovanje.

KAJ: Prav ti si me prepričal, naj dam kri. Hotel si me spreobrniti. Hotel si žrtve od mene – veš, kako se bojim igle.

ABE: Šlo ti je samo za meso.

KAJ: Tega sem imel dovolj. Iskal sem dobro v sebi po kapljah.

ABE: Že-lel si spa-ti z bol-ni-ško se-stro!!! Greh si izrisal v pohotnih mislih, iskal prostor, da ga realiziraš, našel objekt, strel sem v suho zemljo in našel kazen. Vendar je še čas, da se rešiš. Kazen na tem svetu ni nič. Tam boš plačal za vse. Ubil si žensko, naredil siroti, vdovca. Morilec si. Pa kaj – vse se da preseči.

KAJ: Nisem kriv, res nisem kriv. Želja po seksu je prišla kasneje. Povedal sem ti že.

ABE: Kriv si že, ker nisi kriv. Kriva je, ker ni kriva. Kazen pa mora biti.

KAJ: Kako kriva, ker ni kriva?

ABE: Kriva, ker ni kriva, ker ni kriva za hojo.

KAJ: Kakšno hojo?

ABE: Je hodila na ven?

KAJ: Kako na ven?

ABE: Takole. Na ven. Na »V«. Samo tvojo hipotezo o ženskah, ki hodijo na ven, uporabljam.

KAJ: Sem o tem kdaj govoril s tabo?

ABE: Si. Prepričan sem, da imaš prav. Tudi jaz sem jih opazoval. Veliko jih hodi na ven. Prasice. Torej? Je hodila ali ni hodila?

KAJ: Hodila.

ABE: Vedel sem. (*Postavi šahovsko situacijo na prepečence.*) Glej kraljico: pomika se lahko, kakor hoče, in ve, da se lahko premika, kakor hoče, vendar, ko jo, recimo, Božje oko, to je jaz, ki igram z njo, za hip zapusti, bo storila napako in padla v smrtni objem tegale lovca, ki je bolj šibak, vendar, prostak, ve s svojo premočrnostjo, kam in kdaj lahko afektivno zarine svojo sulico. Če postavim kraljico sem, na začetek teh dveh diagonal, ki tvorita simbolični »V«, kar je isto kot tvoja V-hoja, jo izpostavim temule lovcu, ki stoji s svojo diagonalo usmerjen na središče njenih dveh in čaka na mojo nepazljivost.

KAJ: Ampak Bog ni nepazljiv.

ABE: Mogoče je nepazljiv namenoma. Torej, ko lovec dočaka mojo nepazljivost, je njegova svoboda nebrzdano prosta. S potezo, ki uniči kraljico, zaznamuje celo partijo. Ko sem spoznal šibkost kraljice, sem spoznal šibkost celotne postavitve in odločitev je samo ena: žrtvoval bom celo strukturo strategije propadu in se skozi izkušnjo prečistil.

KAJ: Torej bo smrt sestre Polone vseeno očiščenje?

ABE: Ne! Smrt njenega kralja je očiščenje. Očiščenje je moje.

KAJ: Žrtev – filter – vladar??

ABE: Natanko. Vendar filter različnih kakovosti. Zmeraj je kdo zadaj. Ni namreč dovolj samo žrtvovati svoje telo. Potrebno je dati več.

- KAJ: Več kot filter ne morem biti . . .
- ABE: Lahko, tepec, lahko. Prav tu je kleč, ki ti jo že ves čas želim dopovedati.
- KAJ: To je?
- ABE: Glej, bogat si. Zato, ker imaš sina, ti je oče dal vse, tudi moj delež.
- KAJ: Kam meriš? Bil si na sodišču.
- ABE: Imaš nekaj hiš v središču mesta, za katere dobivaš lepe denarje. Žrtvuj sina, ženo. Razdedini ju.
- KAJ: Tega ne morem, nočem.
- ABE: Varal pa si jo lahko, svojo ženo.
- KAJ: Mislim sem, da si širši. Upal sem, da bom s tvojo pomočjo razčistil sam s sabo. Ne morem delovati proti lastnemu sinu.
- ABE: Daroval ga boš. Povzdignil ga boš.
- KAJ: Nesmisel.
- ABE: Poglej: Zrasel bo, šel na ekonomijo, uspešen bo, bogat. Vzporedno pa ves čas študij teologije.
- KAJ: Delal bo, kar bo sam hotel.
- ABE: Trap! Pomagaj mu. Delati bi moral tisto, kar bi mu prineslo možnosti očiščenega človeka.
- KAJ: Takšen je torej tvoj čisti, novi človek – dobičkar.
- ABE: Ne, sploh ne. Očiščen človek je tisti, ki svoj dobiček pokloni Cerkvi.
- KAJ: Blazen si. Misliš, da bo moj sin, potem ko se bo izkopal iz revščine, očiščen, ko bo vse bogastvo spet daroval Cerkvi?
- ABE: Drugače bo izgubljen. V tej smeri ga mora vzgajati tvoja žena.
- KAJ: Saška je ravno prav nora.
- ABE: Prepričaj jo, dovolj te ima rada. Skoke čez plot ti bo že odpustila.
- KAJ: Pa Bog?
- ABE: Njegovi apostoli so tu. Oni odpuščajo namesto njega. Živimo v času borze, denarja. Morajo se prilagoditi. V tem je njihova veličina.
- KAJ: Ali kameleonsvo.
- ABE: Kameleona bo domorodec pobil, če ga bo uzrl v goščavi. Cerkev se ne skriva.
- KAJ: Pa tudi srečo ima, da verniki niso domorodci.
- ABE: Ni dovolj, če jim daš samo za nujno preživetje in obnovitve cerkva ali graditve novih. Potrebujemo denar, da ga bodo vrteli.
- KAJ: To je meč.
- ABE: Aureola.
- KAJ: Starejši si, skoraj oče bi mi bil lahko, spoštujem te, ampak – tu greš predaleč.
- ABE: Pusti prepečenje pri miru!
- KAJ: Zdrōbil ti bom te kruhke, zlil tvojo pijačo iz mikserja. Vrezal te bom z nožem in pustil, da ti odteče vsa kri. Vampir si, blazen vampir.
- ABE: Poslušaj, Kaj, veš, da ti ne bi storil ničesar žalega, še manj tvojemu sinu. Zmeraj sem trepetal zate. S solznimi očmi sem šel mimo, ko si po mestnih barčkih zapeljeval ženske.
- KAJ: Ni vse tako nečisto, kot ti misliš.
- ABE: Razumel sem te. Bil si v krizi, jasno. Ampak zdaj drviš v prepad. Neustavljivo se mu bližaš. Vem, da nimam takšne moči, da bi te sam spravil na pravo pot. Sodeluj. Ozri se nazaj, Kaj, in videl boš . . .
- KAJ: Kaj bom videl, kaj!? Pusti me. Zažiraš se vame kot pijavka. Dvigaš mojo pokvarjeno kri. Jaz bi jo rad prečistil. Prilepljen na to presušeno kožo me sesaš. Prežiš name.
- ABE: Na dobro v tebi prežim. Ko mi boš dobro pokazal, bom planil kot pijavka

nadte, ujel to dobro in ti mahal z njim pred očmi, da se ti bo od spoznanja zameglilo. Nisem daleč.

KAJ: Nočem takega spoznanja. Čemu si prilezel za mano?

ABE: Ljubezen do tebe me je prignala. Pripravljen sem darovati svoje telo znanosti kakor ti. Usodo imava različno, vendar je njena diagonalna energija ustvarila podobnost konca, ki naju čaka.

KAJ: Tudi jaz čutim do tebe ljubezen, Abe. Prepričan pa sem, kljub tvoji globoki veri, ki je nedvomno iskrena, da se motiš. Nočem igrati s teboj igrice, pri katerih dobim mravljince po hrbtu. Ves čas, ko se pogovarjaš z mano, mažeš s kazalcem tele prepečenca. Medtem ko svareče dvigaš prst, padajo rdeče kaplje na pod. Pri vsaki mi je tako, kot da bi počasi krvavel. Nočem se več pogovarjati s teboj. Tvoj nauk mi smrdi.

ABE: Preveč si občutljiv. Od nekdaj. Moj nauk ni nič drugega kakor ponavljanje starih modrosti. Nič novega nisem odkril. To niti ni bil moj namen. Želim te samo pripeljati na pravo pot.

KAJ: Skozi kler!!!

ABE: Ta je pomembnejši, kot si misliš. Zakaj, zaboga se drži že dvatisoč let? Samo premisli, kaj vse mu je že pretilo. Ni klonil. Ni padel. Drži se. Skozi vse preizkušnje gre. Kako? Zakaj? Pokaži mi kaj podobnega. Bili so, jasno, odkloni od prave poti...

KAJ: Še vedno so.

ABE: Saj ne pravim, da niso, vendar premisli, kaj si ti, občutljiv scrkljanec, in kaj v primerjavi s tabo so oni. Ustvari institucijo samih tebi podobnih. Zanima me, koliko časa, koliko časa, boste preživeli?

KAJ: Rešuje jih evangelij. V skladu z evangelijem bi jim več škodil kakor koristil.

ABE: Od česa pa naj živijo?

KAJ: Nikoli nisem oporekal Saški, ko je najin denar dajala v pušico. Nobenemu, ki je to počel, se nisem smejal. Očeta sem skozi njegovo spuščanje denarja v pušico spoštoval z neke nove, druge, nestvarne plati...

ABE: Nestvarne?

KAJ: Skušal sem se mu približati prek rok, ki spuščajo bankovec v košarico na nek mističen način, danes vem, da je bila v tem dejanju, ki sem ga, otrok, zvedavo opazoval in želel imeti denar za v košarico, vsa moja religija. Roke, ki se dvignejo nad robom košarice in se spokojno spet sklenejo v molitev, arhangel v nadnaravni velikosti na baldahinu prižnice in tiščanje na stran so v meni zbujali čudovite občutke pripadnosti...

ABE: Tiščanje na stran!?

KAJ: Da, scat me je tiščalo, kaj morem, vendar občutki še zmeraj živijo v meni. Imam jih pred sabo. Žive slike, polne topline. Napolnjujejo me z vero v negacijo absurda, v potrditev lepih stremljenj, v katera sem verjel in so se kasneje porazgubila v sistemu prednikov novega človeka, ki ga s tako vnemo napoveduješ. Hitro sem, lahko rečeš, izgubil vero. Zdaj se spet borim, da bi našel tisto, kar je ostalo.

ABE: Pred leti ni bilo moderno biti veren.

KAJ: Ne banaliziraj.

ABE: Bilo je pač banalno. Bal si se. Zase, za Saško, za Nikca. Saj te razumem. Je čisto človeško.

KAJ: Tudi danes ne morem več v cerkev.

ABE: Vsak se slej ko prej vrne k njej. Tudi ti se boš moral. Če je še kaj Boga v tebi?

- KAJ: Ne cincaj z glavo kakor kakšna stara devica: »Če je še kaj Boga v tebi?« Kaj ti veš, koliko Boga je v meni!?
- ABE: Ne cincam! Ne dovolim si, da tako govoriš z mano. Dobro vem, da si revše. Nobenega Boga ni v tebi.
- KAJ: Opletaš s frazami.
- ABE: (*Zarjove, a se umiri.*) Jaz ne opletam!!! Z ničimer nikoli nisem opletal!! Moja drža, moje misli, moja vera, moj odnos z Bogom, so trdni, trdni, kot tale pest...
- KAJ: Daj, udari!
- ABE: Brez besed sem. Hudič te je popadel.
- KAJ: Hudiča ni. Mi sami smo hudič. Dokler bo tako, tudi tvojega človeka, ki rase, ne bo. Samo varianta nadčloveka je. Ta, žal, ni pošten.
- ABE: Veruj v poštenost ljudi in poštenosti bo mogoče več.
- KAJ: Kako, zaboga, naj verjamem v poštenost? Svojo poštenost sem vrgel čez plot, kakor koprive, ki jih posekaš.
- ABE: Ozri se čez plot in mogoče boš našel. Tvoj problem je problem morale. Tvoje morale... Pokaži željo po pomoči. Spoznati moraš, kdo ti hoče pomagati. Preveč si nezaupljiv.
- KAJ: Ne razumeš! Nočeš razumeti! Do pomiritve hočem priti sam.
- ABE: Razumem. Samemu sebi moraš biti najbolj odgovoren.
- KAJ: Koliko si jih že pomalal?
- ABE: Sedemnajst... Tvoja brezbriznost smrdi po tistem nadčloveku, ki si ga privlekel iz ropotarnice zgodovine, ne da bi premislil, kako se je čas spremenil. Nekaterih poštenih pravil enostavno nočeš priznati. Bojim se, da me boš razočaral. Globoko razočaral... Vrne se. Z enim samcatim zamahom boš tisočkrat povrnil. Našel svoj mir. Temelj etičnega ni denar – je pa denar del temelja. Daruj. Nobenih principov ne boš kršil, nasprotno: dvignil se boš v sfero, v kateri se egoizem razkadi.
- KAJ: Zaklel sem se.
- ABE: Sebičnost je vsiljen princip, ki uničuje. Nobenega občutka, posluha. Na slepo! V besu! V strasti, po svoje!
- KAJ: Ne dvigaj prsta – vse je res.
- ABE: Samomorilska sebičnost. Vstopaš v prostor nasprotij. Sam, brez korenin. S slabo vestjo. Dvotirnost te hromi. Dva bregova ustvarja... Dobro v tebi te lahko samo še izpljune. Proti samemu sebi – zase pa moraš najbolj paziti – si.
- KAJ: To čutim, Abe. Ampak Cerkev mi je zdrobila sliko na tisoč koščkov. Mojo sliko. Mojo vez. Ne znam opisati. Lestev, ki sem jo počasi, s težavo, poln dvoma, dvigoval s tal proti točki, se je v trenutku razklala. Brezno.
- ABE: Samodiscipline ti manjka.
- KAJ: Zagnusili so se mi.
- ABE: Kdo, zaboga, se ti je zagnusil?
- KAJ: Se spomniš, ko je umrl сосед?
- ABE: Kap ga je.
- KAJ: Takrat sem bil zadnjič v cerkvi.
- ABE: Torej ni dolgo...
- KAJ: Zame neskončno. Vsako nedeljo sem se spraševal, čemu upor, čemu sodba? Žrl sem se, stopal iz kota v kot. Gledal kmetijsko oddajo, Dinastijo, si delal malinovec, namesto njega pil žganje, komaj čakal, da se moji vrnejo. Samo zaradi tega, ker nisem hotel in nočem, zdaj še toliko bolj ne, streti svojega principa.

- ABE: Šunko si zmeraj žrl na potici.
KAJ: Bila mi je grenka, ko bi ti vedel.
ABE: V dobro ti štejem le, da nisi stopil v partijo.
KAJ: In kaj če bi? Kaj nisi tudi ti v partiji?
ABE: *(Mu prisoli klofuto.)* Nesramnež.
KAJ: Končno si udaril.
ABE: Žaljiv si.
KAJ: Žaljiva je Cerkev.
ABE: Kako neki je Cerkev lahko žaljiva?
KAJ: Kako neki lahko Cerkev pobira denar na sosedovem pogrebu?
ABE: Kakšen denar?
KAJ: Na pogrebni maši so se zapodili trije ministrantki med noge vseh tistih ljudi. Popadel me je bes. Nisem več vedel, kaj se dogaja. Uzrl sem farja pred oltarjem in videl sem – privid – hihitajočega se mesarja, ki kuje dobiček.
ABE: In od tu izvira tvoj trapasti princip? Zaradi nekega bolnega privida? Otročji si. Glej širše. Četudi gre za napako, so zadaj poštene razlogi.
KAJ: Nekaj se je prelomilo v meni. V cerkvi, v posvečenem prostoru, sem sovražil. Paradoks, ki mi ga je vcepil ministrantek med kolena, in grozljiv privid sta me preganjala ves čas, ko si ti pridno nosil v cerkev ves svoj zaslužek. Kako sem te preziral!!!
ABE: Zaradi privida, sam si rekel, si vzredil sovraštvo v sebi. Kaj pa, če je duhovnik denar dal tistemu, ki ga potrebuje?
KAJ: Bla...
ABE: Neskončnosti moraš postaviti meje. Neskončnost te je zastrupila. Navadna zanesenost. Malenkost si v svojih možganih napihnil v brezmejno umazanost in izgubil čistost. Tu si se posekal. Svoj lastni jaz si spodmaknil. Kolerik. Zaradi malenkosti si zaloputnil za sabo. Danes ti je že žal. Tipično. Šel pa si daleč, skoraj predaleč.
KAJ: *(Molk.)*
ABE: Sestopi! Biti sam? Tvegano! – Pozabiš nase. Brez opore? Samozavest si našel v izobčenosti – narcis! Tu si užival kvazi drugačnost, ne da bi pazil nase, na soljudi.
KAJ: Saj to me najbolj žge...
ABE: Praviš: »Preziral sem te.« Zakaj? Jaz se nisem izgubil. Bil sem zgleden človek, ki pozna meje. Bedel sem nad svojim življenjem. Ti si se spotaknil. Zlo, praviš, ti je razklalo lestev.
KAJ: Čemu bi silil v cerkev? Nič nisem več našel, razen sovraštva v sebi.
ABE: In si se izognil. Ampak ti si pobožnjakar – ti potrebuješ ritual!!!
KAJ: Mogoče...
ABE: Zmeden si. Misliš, da boš kaj rešil s tehtanjem.
KAJ: Ne razumem.
ABE: *(Pokaže na tehtnico.)* Številka, ki jo zavrti teža, je slepilo.
KAJ: Vem, da nima smisla.
ABE: Podzavestno težiš k lahkosti, ne da bi se zavedal, da je greh v tebi iz dneva v dan težji. Hočeš se dvigniti – v resnici se vgrezaš. Stojiš in zijaš v številke. Manjše so – bolj ti odleže.
KAJ: Mogoče pa res.
ABE: Brezbrižnost!!! Zaradi brezbrižnosti si si tudi pustil razklati svojo lestev.
KAJ: Kako?
ABE: K sebi pripuščáš samo zlo. Dobremu si zaprl dohode. *(Posnema Kajevo*

tehtanje.) V tej pozi si zakrknil. Kmalu se ne boš mogel več zravnati. (*Cinično.*) Prelahak boš.

KAJ: Ne bom imel moči...

ABE: To je obup. Zasvinjal si si življenje, čeprav si globoko v sebi zvest, pripaden, dober človek. Otročje besnilo te je vrglo na drugi breg. Podrlo most... Da bi bil tam, na drugem bregu, pa si ti prešibak. Ne zmoreš, enostavno ne zmoreš.

KAJ: Bi moral še dlje?

ABE: Po svoje... a hvalabogu nisi. Še je čas, da se vrneš...

KAJ: Vse, kar ostane, je kesanje...

ABE: Kesanje je eno, drugo sledi. Spet te lahko spodnese. Še si pri močeh, da popraviš, ali padeš še globje. Pazi, hudičevo pazi!

KAJ: Kaj naj pazim? Kaj hudega še lahko storim? Vsak dan mi jemljejo kri. Pregledujejo jo pod mikroskop. Kombinirajo. Ne spijo zaradi kombinacij. Štejejo rdeče, bele krvničke, eritrocite, levkocite, limfocite, trombocite. V meni pa je tromboza, boleča tromboza, ki se je vgnezdila v kanal, po katerem je teklo moje življenje.

ABE: Prividi. Nobenega razloga nimaš...

KAJ: Sprostil sem se. Natepaval sem vsako, ki mi je prišla pod roke, izživljal sem se, potil sem se in lizal pot žensk, ki se jim je nabiral v popkih, grizel sem jim bradavice. Sem iskal nemara tu soka, ki bi mi razbil trombozo, sem nemara projiciral, medtem ko sem fukal, fukal, fukal, čiščenje nekega kanala...

ABE: Zaradi privida.

KAJ: ...po katerem spet steče zdrav, dišeč utrip? Kričale so, grizle, praskale, zasajale nohte v stene, razpraskale omet, otepale z nogami, rjule so, moj tič pa je stal, kakor aspirin, ki se noče in noče raztopiti v vodi, ki jo mešaš z žličko.

ABE: Podari hiše.

KAJ: V rit, v usta, v nos, v uho, med joške, v vsako poro...

ABE: (*V falzetu.*) Oh, prividi, prividi...

KAJ: Res je. Sem si nemara samo predstavljal? Neumorno sem rinil, suval, zbadal, pikal, natikal, da so se gubale, krčile, se pačile, kričale in uživale, uživale, uživale... Jaz pa...

ABE: Daruj. Odleglo ti bo.

KAJ: ...jaz pa, jaz pa... Nič, popoln nič. Eksperiment. Neko noč – pohotna, poročena »vernica«... kasneje sem jo vprašal, če jo kaj vest peče.

ABE: Spet privid.

KAJ: Ne, niso prividi. Veš, kaj je rekla... rekla je, rekla je..., ha, da bo molila, ko bo stara, da bo takrat, kleče, v samoti uredila račune z Bogom.

ABE: Vedela je, da se bo mesa slej ko prej otesla.

KAJ: Ampak vera ni borza: kupim – prodam, kupim – prodam, nategnem, vzamem, plačam, cash...

ABE: Boriti se je treba proti deviantnosti, ki jo poraja borza. Bori se lahko samo Cerkev, vendar potrebuje orožje, orožje. Zberi se. Pomiri se, odleglo ti bo, ko boš napisal oporoko. Glej, nimaš veliko pred sabo, leto, mogoče dve, najbrž samo nekaj mesecev. Plačaj odpustek in spokojno odidi.

KAJ: ...cash, cash, cash, mljask sokov, ki bi ga morali uživati drugi. Nektar so dajali piti človeku, ki je svojega zapravlil... Ves čas sem se žrl, verjemi. Gledal sem Dinastijo, ha-ha-ha-ha-ha-ha...

ABE: Še je čas.

KAJ: Nobenega časa ni, nobenega prostora. Vse je zamašeno. Mikrokozmos vlada. Razkrajja. Smrdi, da se sliši do Boga in Bog tišči nosnice vkup. V svoji

samozagledanosti se boji infekcije. Čist robček drži pred usti in pokašljeje, kakor Boris Becker, ko izgublja. Žogica pa leti, leti, leti v nebo, fuj in fej!!

ABE: Prividi . . . Na, spij peso, pomagala ti bo.

KAJ: Umiram, Abe. Razčistiti hočem sam s sabo. Pred Boga hočem čist.

ABE: Treba je ukrepati.

KAJ: Kljub vsemu nekje, notri, za tistim težkim začepom tli upanje, da bodo naši zdravilo.

ABE: Pij, pij. Pesa je pesem zdravja. Upati. Nuja je upati. In ukrepati.

KAJ: Kaj naj ukrenem? Kar je, je. Lahko se zjokam, lahko se mečem ob tla, lahko se zaletim z glavo ob zid.

ABE: Tvoj obup je razumljiv. Vendar se nimaš ničesar bati. Zaupaj. Šibkost zamenjaj s premočrtnostjo.

KAJ: Lahko si izpahnem kolke, potopim glavo v straniščno školjko in brbotam v vodi. (*Ironično.*) Kakšen mučenik! Ne, nisem za romanja po kolenih, puhoglava mrmranja. Misel na smrt me straši kakor vbod z iglo, s katero te vsesajo v sterilizano epruveto in te, oštevilčen delček, sprva neprodušno zaprejo, da si metuljeva ličinka, ki ne ve, v kakšno vreme se bo izlegla, in te nato pedantno štejejo, štejejo. Tesnobna živčnost čakanja. Kapljico po kapljici.

ABE: Neučakanost.

KAJ: Si kdaj listal pornografsko revijo? Si sploh kdaj dvignil oči v kiosk, kjer se je ponujala razkoračena lepotica?

ABE: Nisem. To je svinjarija.

KAJ: In tudi nisi nikoli kupil te revije in jo pregledal po dolgem in počez, od strani, obrnjeno na glavo?

ABE: Nisem, nisem . . .

KAJ: In nisi gledal lepotic, resničnih lepotic, popolnih, jedrih prsi, rdečih vulv, lepih las, dolgih nog, prekrasnih oči, ki so te uspele zblefirati, kako uživajo, medtem ko požirajo štiri faluse naenkrat? Pose!

ABE: Nisem . . . Molči, umiri se!

KAJ: In ti ni stopil, čeprav si vedel, koliko kokaina so požrle . . .

ABE: Ne govori več, ne govori.

KAJ: In nisi čakal svoje kapljice? Res nisi?

ABE: Sem. Nisem, nisem, res nisem.

KAJ: In bi tudi ti? Z dvema, tremi hkrati?

ABE: Bi, bi. Z vsakim. Ne morem . . . Nehaj!

KAJ: In se nisi vprašal o morali, etiki, ko si gledal?

ABE: (*Se zbere.*) Mi ni bilo treba. Takšnih revij nisem imel nikoli v rokah. Nizkotno je.

KAJ: Potem ti jaz povem, da je groza, ko gledaš mladoletnice in se vprašaš, zakaj bi ne bilo njih nebeško kraljestvo.

ABE: Kurbe so. Kurbe! Čisto navadne vlačuge. Mamlarke. Zato!

KAJ: Ampak meni je stal. Stal mi je, Abe. Bil sem v tem poslu.

ABE: Vse daj Cerkvi. Samo skoz ta dar boš našel pomiritev. Žrtvuj.

KAJ: Iz sex-shopa v cerkev. Stisni me k sebi, Abe. Pokaži mi pot. Ne morem več. Arhangel trobi. Njegova trobenta zeva: doni in piska hkrati. Objemi me. Vrtil se mi. Spet me črviči.

ABE: Bolan si. Na, pij peso. Pij to ambrozijo. Dajem ti jo.

KAJ: Tvoja ambrozija mi ne more pomagati. Moja kri je zastrupljena. Preplavlja me, od znotraj na ven. Objemi me, Abe.

ABE: Moči ti bo dala.

- KAJ: Izmikaš se mi.
ABE: Nočem te pomilovati. Sam moraš prestati.
KAJ: Bojiš se me, kakor gobavca.
ABE: Sam sem gobav. Pokazal sem ti pot.
KAJ: K sebi me stisni.
ABE: Slabič.
KAJ: Podpisal bom, napisal bom. Vse bom razdal. Moj sin mora biti svoboden. Preveč denarja ubija človeka. Vse bom dal tebi, Abe.
ABE: Dal bom za tempelj, tlakovan z belimi in črnimi ploščami marmorja, za zlate obrobe, ki bodo vodile k žezlu. Napišiva, dajva.
KAJ: Ne boj se.
ABE: Samo uboga kmeta na šahovnici sva.
KAJ: Jaz ob strani, ti na sredini, tik pred kraljico . . .
ABE: Moje mesto je na sredini. Ost klina sem, ki se zabija v polja svareče nečistosti. Opiram in zapiram. Branim. Sekam okrog sebe. Usedi se. Semle. Pazi, šahovnica!
KAJ: Napisal bom, očistil se bom. Odrešil bom sina. Si videl včeraj, na sprehodu, vrabca med golobi? Si videl njegovo spretnost, poskočnost? Njegove nožice so izžarevale veselje, nagajivost, ko je drobenceljal in poskakoval med velikani. Hodil bo okoli in žvižgal . . . moj sin.
ABE: Jaz bom skrbel zanj.
KAJ: Tudi tebi je šteto.
ABE: Tudi meni, seveda, seveda . . .
KAJ: Sam bo skrbel zase, dovolj je star.
ABE: Tvoja kopija je. Genska preslikava, ki jo je prevzel od tebe, ga bo uničila brez duhovnega vodstva. Ne moreš ga spustiti brez napotkov v življenje.
KAJ: Mamo ima.
ABE: Ženska je. Našla si bo moškega.
KAJ: Nikoli. Poznam jo. Zakoreninjena je v predsodke. Posvetila se bo otroku. Vse napake, za katere je prepričana, da jih je zagrešila v najinem odnosu, bo skušala popravljati na sinu.
ABE: Povem ti: drugega si bo našla.
KAJ: Ko bi ga vsaj.
ABE: Kako – ko bi ga vsaj? Kako pa razmišljaš? Otrok bo zanemarjen.
KAJ: Saši ni taka.
ABE: Ženska je. V njej so šibkost, pohotnost, sprijenost, z eno besedo grešnost in nečistost.
KAJ: Potrebovala bo moškega.
ABE: Vzgojila bo sina v napačni smeri.
KAJ: Kako?
ABE: Proti tebi. Vsega boš ti kriv.
KAJ: Saj je res.
ABE: Sam si rekel, da ni bilo vse do kraja pokvarjeno.
KAJ: To je tudi res. Precej usmiljenja je bilo v meni. Pri zadnjem flirtu največ.
ABE: Vidiš, tudi to je dobro. In zdaj bo vse izničila v svoji izprijeni ženski luči. Skozi nepotešeno mesenost bo vzgojila fanta v pošast. Spreglej!! Sina boš pahnil v pogubo. Spridila ga bo. Hudičevka je, samo spomni se, kako grdo je ravnala z najino mamo.
KAJ: Kdaj?
ABE: Sam sem bil priča.

KAJ: Česa?

ABE: Kaj bi ti govoril! Saj si bil zraven.

KAJ: Ne spomnim se.

ABE: Rekla je: »Pustite, za božjo voljo, mati, bom jaz presadila te rože.« In s kakšnim glasom! Kar spomni se. Že takrat sem začutil njeno pokvarjenost.

KAJ: Mama je bila vendar bolna.

ABE: Njen ton – vse mi je povedal. Kar zbal sem se za mamó, zate. Od takrat naprej ji nisem več zaupal.

KAJ: Malenkosten si.

ABE: Naivnež. Odrinila jo je. V njeni lastni hiši!

KAJ: Grozljivo potvarjaš.

ABE: Trap si. Dobro premisli. Zdaj gre za tvojega sina.

KAJ: In? Četudi je zlobna, zahrbtna, kakor praviš – ne morem odtrgati sina od matere.

ABE: Sin bo zapustil očeta in mater.

KAJ: Kam meriš?

ABE: Mali končuje osnovno šolo. Rase, glas mu poka. V njem razbija upornost.

KAJ: Vsak da skozi.

ABE: Vsak potrebuje oporo v starših. Midva sva jo imela. Tvoj sin je ne bo imel.

KAJ: Imel bo mamó.

ABE: Kakšno mamó?

KAJ: Dobro.

ABE: Ha! Res se slepiš. Verjameš, da ti bo zlahka oprostila skoke čez plot? Bojazen, ki jo je preganjala ves čas, ko je izvedela, da si pozitiven? Ženski ponos?

KAJ: Lahko me obsoja. Ne zamerim ji.

ABE: Nima pravice, da bi te obsojala. »V dobrem in zlem.« Sokriva je za tvoje avanture. Sokriva je za tvojo bolezen. Lahko bi bila preprečila...

KAJ: Neizmerno mi je zaupala.

ABE: Zaupala? Dobro je vedela, kakšen si. Če ni, je kriva še toliko bolj. Nevednost kaže na ignoranco. Zanjó nisi obstajal. Skuhala ti je, te uredila, da bi ljudje ne govorčili. Vgnezdila se je. Takoj ko je prišla k hiši, nisem bil več dobrodošel. Komaj je čakala, da mamó umre. Kača! Ciganka!

KAJ: Intrigant.

ABE: Kaj res ne vidiš? Uuu, kako samozaverovan si. Pokopala te je ta tvoja samozaverovanost. Če bi jo gledal z mojimi očmi, bi ravnal drugače.

KAJ: Nič ne bi ravnal drugače. Povedal sem ti, kdaj se je moja poštenost sesula v prah.

ABE: Samo za privid si mi povedal. Drugo si zatajil. Ne govori mi, da tvoja žena nima nič pri tem. Trije vogali... To mi pove vse.

KAJ: Ko se je rodil Nikec, je bilo nekaj prask – za vse sem kriv sam.

ABE: Si prepričan?

KAJ: Prepričan. Ti mi ne boš solil pameti. Nikoli nisi izkusil življenja v dvoje.

ABE: Prihranjeno mi je bilo. Vendar dobro poznam to življenje v dvoje. Znam gledati. Vsak nespোরazum med vama sem začutil. Samo pogledati mi je bilo treba v tvoje oči in sem vedel: »Nekaj je narobe. Nekaj je hudo narobe.«

KAJ: Ne potvarjaj. Bil si moj edini zaupnik. Za vsako praskico sem ti povedal. Nisi pošten.

ABE: Ne boš mi očital, da nisem čutil. Tega mi res ne boš očital. Brat si mi. Kri ni voda. Tudi Nikec, čisto majhen je bil, je povedal tisto, kar sem hotel slišati.

- KAJ: Kar si hotel slišati!? Ne moreš na ta način obsojati moje žene.
- ABE: Hudič!! za tvojega sina gre. Izpridila ti ga bo. Zatajil te bo.
- KAJ: Moje ime ni vredno.
- ABE: Kaj pa moje? Pomoč potrebujem. Sam bom ostal, ko umreš.
- KAJ: Tudi ti nosiš virus.
- ABE: Preživel te bom.
- KAJ: Za koliko? Leto, dve?
- ABE: Dovolj. Poglej tole šahovnico. Postavil ti bom partijo. Videl boš, kako se kralj reši napada s pomočjo enega samega kmeta.
- KAJ: Ne zanima me tvoja partija.
- ABE: Počakaj!
- KAJ: Kriv sem izključno jaz. Ne mešaj Saške in Nikca.
- ABE: Glej, črni bi matiral belega. Storil pa je nepopravljivo, naravnost šolsko napako. Spregledal je tegale kmeta, kmetiča, ki s svojo metamorfozo po diagonali udari po črnem kralju.
- KAJ: Grozljiva metamorfoza.
- ABE: Fantastična. Kmet je novi človek. Vzpel se je. Premočrtno je težil k cilju in dosegel . . .
- KAJ: Dosegel kaj? Samo za šolsko napako gre.
- ABE: Saj to! Šolske napake so vzvodi, ki obrnejo zgodovinski tok stvari povsem na glavo.
- KAJ: V tèm tiči pokvarjenost sveta.
- ABE: Božja previdnost. Poglej – zdaj mora črni nazaj s svojo trdnjavo! Samo na tej točki lahko trdnjava zaščiti svojega kralja – ta že slutí svoj propad; kmet-kraljica je že uzrla točko, ki jo doseže po diagonali. Črni kralj je prisiljen v umik. Njegovi trdnjavi sta brezpomenski. Izničeni. Črna sila se umika pred belo zarjo blaženosti, ki se dviga. Zdaj nastopi drugi kmet. Šah. Črni kralj se mora umakniti na rob bojišča in cak, kmet-kraljica, spet z navadnim kmetom podprta – semle! Šah-mat, šah-mat!!! Mrtev kralj, živel kralj! Vse polje je njegovo. Vse se spreminja v belo barvo nedolžnosti. Radost vlada. Veselimo se.
- KAJ: Krvavo je, Abe.
- ABE: Ne vidiš, ne vidiš!! Čistost je zmagala. Beli je zmagal. Nedolžnost!
- KAJ: Kako?
- ABE: Božja previdnost.
- KAJ: Ne izide se.
- ABE: Ni potrebno. Sedi. Napisala bova. Sina boš poslal v lemenat. Potem ekonomija, vzporedno s teologijo. Nadaljeval bo, kar sem začel. Profesionalno. Jaz, ubog laik, mu bom pokazal pravo pot. Ponesel bo naše ime daleč v svet. Posnemali ga bodo. Zakoličil bo zemljo za nov tempelj. Večji, močnejši, silnejši.
- KAJ: Znorel si.
- ABE: Poglej na šahovnico, vendar!!! Tu je zrcalna podoba sveta. Boj dneva z nočjo. Zmagal je dan.
- KAJ: Moj sin že ne bo lemenatar.
- ABE: Pa bo.
- KAJ: Pusti fanta pri miru. Samo stegni roko nadenj!
- ABE: Groziš, zaslepljenec! Poslušaj se, poglej se.
- KAJ: Nehaj. Rekel sem že, da bom vse razdal. Zdajle, če hočeš. Usediva se in dal ti bom, vsem vam darilo. Nikcu in Saši bom pustil hišo in pritikline. Začeti

morata znova. Vse štiri hiše dajem vam. Prodajte jih. Imejte denar. Obrnite ga. Želim pomagati hemofilikom. Zate je prepozno. Prej bi me moral prepričati.

ABE: O čem govoriš?

KAJ: Vse bom razdal. Vse.

ABE: Ne razumem te.

KAJ: Takoj pokličiva odvetnika. Sestra!

ABE: Počakaj. Počaaaakaj!!!

KAJ: Odločil sem se. Napisala bova. Vse dajem Hematološkemu inštitutu za hemofilike.

ABE: Tega ne smeš storiti! Ne boš!

KAJ: Bom. Samo pomisli: ko bi bilo več takšnih, kot sem jaz, bi tebe zagotovo že pozdravili in nikoli bi ne dobil virusa.

ABE: Poslušaj me.

KAJ: Ni treba. Prepričal si me. Nikca in Saško pa pusti pri miru!!

ABE: Potem je bolje, da pustiš vse njima. Ti na inštitutu bodo denar lepo razdelili med sabo. Pozabi. Sploh ga ne potrebujejo. Vso opremo imajo. Raziskave potekajo normalno.

KAJ: Nehaj.

ABE: Premisli, dobro premisli. Ne, tega ne bom dovolil. Tega ne boš storil!!! Samo preko mojega trupla!!!!

KAJ: Ti sam si mi govoril o žrtvi. Ti sam si najbolj nedolžna žrtev. Devičnik. Niti Schubert ne! –Ta je vsaj imel prostitutko. Tebe je usekalo takole, spotoma. Jaz sem varal, se kurbal, uničeval zakone. Nisem se znal upreti. Zdaj imam priložnost poravnati račun. Nihče ne bo prikrajšan. Saška se bo strinjala. Dal bom znanosti. Oboje: telo in denar.

ABE: Ti nisi ničesar premislil. Tvoje misli so pokvarljive. Na zraku se posušijo, v možganih usmradijo. Ne bom dovolil!!! Tvoj starejši brat sem. Razdedinjen po tvoji krivdi. Vse si mi vzel.

KAJ: Zdaj vračam. Ti sam si tako hotel. V prid hemofilikov delam.

ABE: Zaradi tebe, zaradi takih kot si ti, sem dobil virus. Vrni mi moje. Vrni moj delež!!!

KAJ: Oče je dobro vedel, da bi vse znosil v zakristijo.

ABE: Četudi. Delež mi pripada.

KAJ: Prostovoljno si se mu odrekel.

ABE: Takrat so bili časi drugačni.

KAJ: Da, takrat je bila Cerkev odvisna od dobrih ljudi.

ABE: Tudi danes je.

KAJ: Nič več.

ABE: Brez podpore bo propadla.

KAJ: Sam si rekel, da ne more propasti. Sploh pa ima več kot kdorkoli.

ABE: Pravico ima do tega.

KAJ: Ti in tebi podobni imate pravico, da vas ozdravijo. Cerkev se bo znašla. Še vedno se je. Privoščiči sotrpinom. Kaj drugega ste kot nesrečno ljudstvo, ki tava med ostrimi predmeti v večni bojazni, kdaj se bo odkrušilo, priletelo, se zajedlo v kožo in v skelenju odpadlo, da bo kri dobila prostor in se izlila? Posušeno Rdeče morje. Vse je pomešano. Nobenega zagotovila nimate. Nikakršne opore. Tavate kot slepci. Vsak gib, ki ga naredite, vas lahko ubije. Nehaj s temi krukki!! Vse si popackal. Ves rdeč si od barve. Samo dvignem roko nadte. Ni nujno, da zabodem vate. Samo močneje udarim in tvoj proces

umiranja se bo začel. Počasen, a učinkovit. Nihče ne bo slišal. Neumna smrt. Prej kot je določil inteligentni virus, ki napreduje počasi po tvoji notranjosti in nastavlja mine z morilsko natančnostjo. Jaz ga lahko prehitim. Kdo sem? Preden bo aktiviral svoj sistem, te lahko ugonobim.

ABE: Lastnega brata bi ubil.

KAJ: Ubil. Pusti Nikca pri miru. Ničesar ne bo dobil preveč, ničesar premalo.

ABE: Tvoje gene nosi.

KAJ: Ne nosi moje bolezni!

ABE: Vse boš uničil.

KAJ: Sem že. Zavozil sem življenje. Življenje z naključji je zavozilo mene samega. Pokopala me je trapasta občutljivost. Vsiljeno sovraštvo. Vem, ne bi smel zapustiti Cerkve. Reva sem. Boriti bi se moral začeti v njej sami. Takrat sem mislil, da jo že tako vsi tlačijo. Skušal sem biti pravičen. Zdaj vidim enakost. Vsi so pokvarjeni. Začutil sem vampirje in naše poti so se razšle.

ABE: Noč te je objela.

KAJ: Lahko rečeš temu noč. Lahko rečeš svoji točki dan. Lahko me prekrstiš v prasico. Lahko se imaš za svetnika. Nimaš pa nobene pravice krojiti usodo mojemu sinu na način, ki ga zagovarjaš. Deležu si se odpovedal. Na sodišču sem te prosil: vzemi hiši, naredi z njima, kar hočeš. Izbral si askezo.

ABE: To vedno poudarjam. Premalo ste opazili moj trud, moja odrekanja.

KAJ: Nikca pusti pri miru. Odločil se bo sam. Ne bo izvršitelj tvojih fiksnih idej.

ABE: Saj, vse znaš, vse veš.

KAJ: Proč!

ABE: Vsekakor pa ne veš vsega. Žena te vara. Tako, zdaj veš še to.

KAJ: Lažeš!

ABE: Nočem te prizadeti. Res je.

KAJ: Četudi. Vso pravico ima.

ABE: To ni vse.

KAJ: Me ne briga.

ABE: Rogonosec si bil prej kot kurbir. Nisem ti hotel povedati, vendar mislim, da moraš vseeno vedeti. Ves čas je en sam. Od študentskih let naprej.

KAJ: Hočem vedeti, kdo je!!

ABE: Južnjak!

KAJ: *(Negotovo.)* Kaj si boš še izmislil?

ABE: Vprašanje je, če je Nikec sploh tvoj. Večkrat sem ju videval.

KAJ: Čemu mi nisi povedal?

ABE: Prišel je Nikec. Nisem mogel streti očetovske miline in zanosa, ki sta izžarevala iz tvojih srečnih oči. Nisem te želel obremenjevati z dvomi, čigav je otrok. Zdaj veš.

KAJ: Neeeeeee!!!!!!

ABE: Tako je to.

(Kaj se trese, joka in se smeje hkrati. Abe s prstom barva zadnje kruhke, ki jih zadovoljnega izraza skrbno zloga v kvadrat.)

ABE: Tako. Dovršeno. Zdaj se lahko začne nova partija.

(Vstopi zdravnik. Razburjen.)

ZDRAVNIK: Kaj sta spet imela?

ABE: *(Vstane. Hlini prizadetost.)* Zvilo ga je, gopod doktor. Živci. Grozljivo je njegovo umiranje. Grozljivo.

ZDRAVNIK: Že včeraj sem vam povedal, da ga ne smete razburjati.

ABE: Saj ga ne. Samo pogovarjala sva se.

ZDRAVNIK. (*Vbrizga sedativ.*) Takole, takole, je že dobro, dobro. (*Abeju.*) Odkar ste tu, je imel tri napade. Obljubim vam, dosegel bom, da se poberete. Vaše poznanstvo s primarijem me ne bo oviralo.

ABE: Samo pogovarjala sva se.

ZDRAVNIK: Stanje se mu očitno slabša, odkar je z vami. Uničujete ga. Živčnost prenašate nanj.

ABE: Saj se ne morem nalesti, kaj? Gospod primarij mi je rekel, da ni nevarno biti v bližini bolnika. Včasih mi je res neprijetno – še posebej, ko je na klozetu. Ampak znam potrpeti, gospod doktor. Lajšam mu zadnje ure.

ZDRAVNIK: Saj ste ja tudi vi bolni?

ABE: V primerjavi z njim sploh ne. Jaz sem samo hemofilik. Tujo kri potrebujem. Res pa je, da veliko tvegam, kajne? Posebej ob takšnih izpadih. Lahko bi me udaril.

ZDRAVNIK: Pomoč je blizu. Bilo pa bi najbolje, če ga prepustite nam.

ABE: Vsi so ga zapustili. Potreben je človeka. Brat sem...

ZDRAVNIK: Moje informacije so drugačne.

ABE: No ja, žena, sin – to že. Ampak nimata časa.

ZDRAVNIK: Naj leži. Ne zbujajte ga. (*Gre.*)

ABE: Še to mi povejte, gospod doktor...

ZDRAVNIK: Prosim?

ABE: Se res ne morem nalesti... Dotaknil se me je, veste.

ZDRAVNIK: Povedal sem vam že. (*Odide.*)

ABE: Samo še to: ali lahko dobim črne barve? Recite, prosim, usmiljeni sestri za črno barvo. Hej!!!

DRUGO DEJANJE

(*Isto prizorišče. Prostor, kamor je Abe polagal prepečence, je pokrit z rjuho. Kaj še vedno spi. Abe in Župnik. Abe za notesnikom, Župnik za njegovim hrbitom.*)

ABE: Takole.

ŽUPNIK: Pa res želi tako?

ABE: Gospod!? Taka je njegova poslednja volja. Mislite, da bi jaz prikrajšal nečaka in svakinjo, če bi bilo vse v najlepšem redu... Pa vi ste dvomljivec, gospod.?

ŽUPNIK: Kdo ni?... Dobra stvarca, tale pisalni stroj.

ABE: Računalnik. IBM.

ŽUPNIK: Ne bo več dolgo, ubožec. V sveto olje bi ga bilo treba dati. Kdo ve, če bom v bližini, ko bo njegova ura prišla?

ABE: Bog je milostljiv.

ŽUPNIK: Milostljiv, milostljiv... Ampak povejte no, kako to, da je prav mene želel za pričo?

ABE: Pozna vas. Smrtna ura se bliža. Takrat vas vsi iščejo. Rekel mi je: »Pokliči gospoda in napišita.« Potem ga je zvalo. Pa sem vas poklical. Tako trpi, ubožec.

ŽUPNIK: Kaj hočemo, nesreča.

ABE: Kurbarija ga je uničila, gospod.

ŽUPNIK: No, no, ne takih besed.

ABE: Oprostite, zaneslo me je. Je pa res.

ŽUPNIK: Res je že, res.

ABE: Sem pa vesel, veste, gospod, da bo zapustil premoženje Cerkvi.

ŽUPNIK: Če je res takšna njegova volja . . .

ABE: Sprva ni bila. Sam sem ga prepričal.

ŽUPNIK: Premoženje je veliko. Poročal bom na škofijski ordinariat. Pravno lahko spodbijejo. In še prav bi bilo.

ABE: Hude boje sva imela.

ŽUPNIK: Ni to nevarno za njegovo stanje?

ABE: Gospod primarij mi je zatrdil, da pacientu topel pogovor samo koristi.

ŽUPNIK: Bo že res. Omenil bi mi bil, ko me je na vašo prošnjo klical.

ABE: Tiše, tiše. Zbuja se. (*Župnik pristopi k postelji, na Kajevo čelo položi roko.*)

ŽUPNIK: Ves je poten, ubožec.

ABE: Ne dotikajte se ga. Nalezli se boste.

ŽUPNIK: Kristus je šel h gobavcem. Tako je moje poslanstvo.

ABE: Ampak bil bi res nesmisel, gospod.

ŽUPNIK: Smisel je človeška toplina. Sami ste tu zaradi tega.

ABE: Res je, ampak jaz sem mu le brat.

KAJ (*V omotici.*) Ste iz inštituta . . . ????

ŽUPNIK: Lahko bi tako rekli, lahko. Umirite se. Počivajte.

KAJ: Vse bom dal vam . . . moj brat hoče . . .

ŽUPNIK: Počivajte. Vse mi je že povedal. Zelo smo vam hvaležni. Z vašim bratom sva vse napisala.

KAJ: Nikec . . . !!??

ŽUPNIK: Vaš sin je dobro.

ABE: Pustite ga, prosim, gospod, naj počiva.

ŽUPNIK:(*Šepeta.*) Tudi sinu nič?

ABE: Nič, gospod. Za zmeraj želi razčistiti z razvratom, gospod. Žena ga je varala. Ona je prinesla bolezen k hiši. Noče, da bi se govorilo o tem. Meni je povedal šele, ko sem zahteval, da jima pusti vsaj hišo. Odločil se je. Saj ga lahko razumemo.

ŽUPNIK: Ampak sin ni nič kriv?

ABE: Brat želi, da ga pošljemo v semenišče.

ŽUPNIK: A, tako???

ABE: Ne razumite napak – nočem vas odganjati. Brat potrebuje mir. Saj razumete?

ŽUPNIK: Seveda, seveda. Saj lahko še pridem? Skrbi me.

ABE: Brez skrbi, v dobrih rokah je. Na svidenje. (*Župnik odide. Abe pride do šahovnice. Previdno dvigne rjuhe. Nato spet izvleče iz miznega predala škatlo s figurami, ki jih postavi za igro. Kaj mrmra: Sin moj . . . nehaj, Abe, ne, ne verjamem . . . vse hiše hemofilikom . . . te ne . . . nekje morata živeti . . .*)

ABE: Nekje morata živeti, nekje morata živeti, nekje morata živeti. Kdo zasluži, da bi živel. Nihče, prav nihče. Vsakega bo Bog poklical k sebi. Takrat bo moral odgovarjati. Naštej dela, ki si jih opravil zame, bo rekel Vsemogočni in takrat bodo jecljali, zavijali z očmi, kot šolarčki. Spakovali se bodo, pokašljevali, menciali, pobirali smetke z rokavov. Potem bodo pogledali gor, k Bogu, ne v oči, samo obličje njega bodo uzrli in njihov osramočeni pogled bo padel, joj, kako bo padel, dol na zemljo, kjer bodo videli svoja nedela. Vse se jim bo vrtelo, kakor film v kinematografu. In Bog bo očitajoče molčal in sveti Peter bo molčal in oni bodo molčali in film, ki se bo odvijal pod njimi, bo nem. Samo slikice fr-fr-fr-fr-fr-fr-fr-fr- ffffffff. In ne bodo želi prizanesljivih besed, kajti njih ne bo božje kraljestvo. Odpihnil jih bo. Uboge smetke

bodo letele. V neznano bodo letele. Skoz neskončno, neskončno temo, ki jo bo osvetljeval blisk špalirja bičev. Goli bodo in odprte rane bodo njih telesa in sanjali bodo bele kvadratke, ki se vrtijo v blaženosti, in videli bodo, kako pevci angeli pojo, samo usta bodo videli, ki se odpirajo v petju, in kvadratke, ki se spajajo v prekrasen cvet, ki se jim bo odprl, da bodo njega vonj slutili. Duhali ne bodo. Duhali bodo samo svojo scvrto kri, svoje scvrte sramne dlake, svoje scvrte lase in ne bodo mogli zatisniti nosnic, kajti lebdeli bodo, lebdeli v neskončnem padcu... In kvadratki, beli kvadratki bodo zaprli cvet in požrla jih bo noč.

KAJ: Žeja me, Abe.

ABE: Vsako potezo preudariti, z vseh strani varovati, dvakrat- trikrat premisliti. Si se zbudil? Pridi, igrala bova.

KAJ: Žejen sem.

ABE: Pij. Pesa te čaka. Sveže stisnjena.

KAJ: Bruhal bom.

ABE: Dolgo si spal.

KAJ: Ne vem, Abe...

ABE: Zdravilo smo ti dali, se spomniš?

KAJ: Je res?

ABE: Če je kaj res?

KAJ: Si govoril resnico?

ABE: Sem mar kdaj lagal?

KAJ: Nič več ne vem. Ne vem. Ali si? Si lagal?

ABE: Boril sem se za resnico. In govoril sem resnico.

KAJ: Je res? Nikeeec?

ABE: Nikoli ne veš...

KAJ: Tisto, kar je, sploh ni.

ABE: Bog je. Pridi, bova igrala.

KAJ: Nočem igrati.

ABE: Ne upaš si. Slabič.

KAJ: Vrtil se mi. Hočem vedeti. Hočem k Nikcu, k Saši. Hočem ju videti.

ABE: Tu sta bila, ko si spal. Tudi gospod je bil tu.

KAJ: Gospod?

ABE: Župnik.

KAJ: Zakaj on?

ABE: Mislil smo že, da je konec s tabo. Bilo je grozno. Potem si spet zadihal. Zgoraj smo te imeli. Bila je ravna, ravna črta. Piskalo je. Nebeški varuhi sami so piskali, močno so zapiskali: »Prezgodaj je!!!«

KAJ: Pravijo, da se vzpenjaš skozi tunel k svetlobi. Nobene svetlobe ni bilo...

ABE: Je tudi ne bo, če ne boš žrtvoval, kar je žrtvovati.

KAJ: Povej, je res, ... o Saški?

ABE: Videl sem ju, to je vse.

KAJ: Torej je res.

ABE: Nikec, če ga dobro pogledaš, ti ni čisto nič podoben. Druge poteze, drug značaj, drug temperament.

KAJ: Nikec je samosvoj.

ABE: Jaz mislim, da ni tvoj.

KAJ: Ampak...?

ABE: Ne razburjaj se zdaj. Vsi že spijo. Nihče ti ne bo priskočil na pomoč. Samo dežurni so tu. Lahko bi me ubil. Tako kolovratiš, ko dobiš napad.

KAJ: Nikec?

ABE: Veš, da sem hemofilik.

KAJ: Nikec je moj. Ni res, kar praviš. Vse si si izmislil, podlež. Zbiti me hočeš na tla, pljuvati po meni, po nas vseh.

ABE: Veš, da to ni res.

KAJ: Upogniti me hočeš.

ABE: Moraš podpisati, glej, vse je že napisano.

KAJ: Kaj si napisal? Lahko si mislim! Ne dvigaj spet tega prsta! Ničesar ne bom podpisal.

ABE: Nihče te ne sili. Pozabiva. Ta papir lahko strgam.

KAJ: Stori, kar hočeš.

ABE: Umiri se. Igraj šah z mano. Samo partijo.

KAJ: Ne sili me. Žejen sem. Zbit. Ne vem, kaj storiti. Če je res, potem je resnično vsega konec. Raszuto življenje. Mezeč kup, ki se vzgreda sam vase. Samojedne. Prah prhnjenja, ki se sprva dvigne v skelečo bolečino, da se nato usede s težo morskoga mulja na srce. Nobene tekočine. Dotoki zaprti. Na oni strani je čutiti silo. Skuša prodreti. O, pridi Nikec, podri vrata, razbij jih!!! Odpusti, Saša... Na tej strani praznina in ti, svetnik, brezgrešnež, prostovoljno zaprt z mano... Zakaj? Me imaš res rad?... Kakšna žrtev. Kakšna potrpežljivost... Sanjalo se mi je: o hijeni in zvestem psu. Pes je podil hijeno. Prek ravni med gore jo je podil. Klical sem ga nazaj. Ozrl se je. Pena iz gobca mu je zalebdela v zraku in padla v prah. Oči je imel besne. Hijena pa ga je čakala, spet stekla in spet čakala. Zmamila ga je vrh gore, kjer jo je popadel. Zgrizla sta se in obležala, oba mrtva. Stekel sem za psom. Vzpenjal sem se k vrhu. Ko sem dosegel vrh, sta vstala, združena v eno telo – sršeč gobec hijene in prijazno mahajoč repek zvestega psa. Nista me napadla. Samo ovohavala sta me... zbudil sem se.

ABE: Sanjal si svoje dvojno življenje. Dotolklo te je. Le kako si zmožel? Vedno me je zanimalo, kako si Saši lahko prikrival vse tiste ženske.

KAJ: Lagal sem.

ABE: Kako? Vedno prava laž? Ni ničesar posumila?

KAJ: Pokazala ni. Preponosna je. Prav zaradi tega ne morem verjeti.

ABE: Posebne vrste kača je. Spolzko si si postlal.

KAJ: Nikoli ni pokazala. Videl sem samo njene objokane, otekle oči. Nikoli ni jokala pred mano. Skrila se je. Razumela me je. Poznala me je vse od otroka. Poznala je očetov gib nad pušico. Natančno mi ga je znala opisati. Smejale sem se ji in jo božal po njenih lepih laseh. Takrat je postala najbolj moja. Ne verjamem, da tiči hinavka v njej. Lagal si mi, Abe.

ABE: Samo to sem ti povedal, kar sem videl. Pridi, partija čaka. Glej, figure se bleščijo. Svojih bogov čakajo.

KAJ: Še zmeraj nisem nič pil.

ABE: Prinesem ti vode.

KAJ: Res bom zapustil večino inštitutu.

ABE: Pij in pridi igrat.

KAJ: Ne vem, če zmorem...

ABE: Zmoreš. Pridi.

(Posedeta po tleh. Abe je beli. Vlečeta poteze: en stavek – ena poteza.)

ABE: *(Potegne)* Beli začne,

KAJ: Črni se brani.

ABE: Je bolje?

KAJ: Iščem se.

ABE: Druga diagonala. Za kaj igrava?

KAJ: Je potrebno, da igrava za kaj? Vlečem na slepo.

ABE: Če se igralca ne dogovorita pred igro, za kaj igrata, določa ceno zmagovalec. Glej, iz diagonale naravnost v tvoje srce. Šah- mat!!

KAJ: Jebemti! Šuštar.

ABE: Šolska napaka.

KAJ: (*Sproščen.*) Določi ceno, ha-ha-ha-ha.

ABE: Gotovo.

KAJ: Ha, dobro si me ujel. Tako me že dolgo ni nihče. Spomnim se. Igrala sva z očetom. Bil sem čisto majhen. Najprej me je matiral na šuštarja, nato pa je predlagal igro zares. Skoncentriral sem se. Misli so mi ušle daleč v sredino igre in ko sem pogledal spet na šahovnico, ha – spet šuštar.

ABE: In oče?

KAJ: Bil je besen. »Zmagovalec določi poražencu plačilo, če se o njem nista prej dogovorila,« je rekel in z resnim poudarkom nadaljeval: »Šah je kraljevska igra. Zahteva resnost in razum.« Zbal sem se ga. O plačilu se nisva dogovorila. Vzgajal me je. Moja kazen je bila pomagati doma. Tako me je navadil na delo. Ha-ha-ha – šuštar! Noro! Res sem utrujen.

ABE: Kje pa, poglej se. Prvič po dolgem času se spet smeješ.

KAJ: Res je, Abe. Povej ceno, ha-ha-ha-ha.

ABE: Tukaj podpiši. Tu je črno na belem, da vse zapuščaš Cerkvi.

KAJ: Bodi resen. Samo igra je.

ABE: Resna igra.

KAJ: Veš, da ne bom podpisal.

ABE: Brez časti si. Moraš podpisati.

KAJ: Tvoj fanatizem presega meje vsakega razuma. V dvajsetem stoletju živiš.

ABE: V najbolj kritičnem stoletju. Bliža se čas zadnjega medaljona.

KAJ: Paranoik si. Kje imaš zagotovilo?

ABE: V veri.

KAJ: V veri?

ABE: Vera je največje zagotovilo. Potrebno je spremeniti svet.

KAJ: Sploh veš, kaj pomeniš svetu? Ništrc si.

ABE: Vsak je bil kdaj ništrc.

KAJ: Star si. Umiraš. Nosiš neozdravljivi virus in sanjaš o preporodu, ki ga boš vodil in izpeljal.

ABE: Nisem še star in preživel te bom.

KAJ: Si tako prepričan?

ABE: Verujem.

KAJ: Spet?

ABE: Povsod. Vedno.

KAJ: Lepo, a brezplodno.

ABE: Nisem neploden!!!

KAJ: Jalov si. Tvoje ideje so jalove. Četudi bi imel čas, mladost, bi ne izpeljal. Propadel bi. Svet se vrti. Ne goniš ti pedala.

ABE: Če bi vsi tako mislili.

KAJ: Ne vem, kaj si si vtepel v glavo? Od kdaj taka sla po oblasti v tebi?

ABE: Razmišljal sem. bral, gledal poročila...

KAJ: In kombiniral, kot oni zgoraj z mojo krvjo.

ABE: Kombiniral, preudarjal, sklepal.

KAJ: Skleni svoje roke in moli. Samo to ti še ostane.

ABE: Več molim kakor ti. Pravilneje.

KAJ: Kako je prav moliti?

ABE: Vse molitvice znam na pamet. Ti gotovo ne. Še pri Očenašu se ti zatika. Mogoče spelješ Svetega angela. Pri Zdravi Mariji zamešaš...

KAJ: In?

ABE: Se ne počutiš krivega?

KAJ: Zmeraj sem molil po svoje. Začel sem pri božji bradi – od otroka ven...

ABE: Še danes si otročji.

KAJ: Kot otrok sem imel čistejšo predstavo o Bogu kakor kasneje. Bolj preprosto, slikovito, vendar s svetim združeno, goreče združeno. Kasneje se je gorečnost umirila, predstava popačila s pritiklinami let...

ABE: Ker nisi molil, kot je zapisano.

KAJ: S tem še nisem grešil.

ABE: »Kadar molite, recite: Oče naš...« Tako stoji. Ničesar ne boš premaknil z otročijami.

KAJ: Premikati hočeš ti. Jaz nočem ničesar premakniti.

ABE: Moje delovanje... moje spremembe bodo imele posledice. Čutili boste moje posege in sledili jim boste. Čutim maso za sabo. Veliko jih je, ki si žele zagotovila, trdnosti, velikega templja, branika. Sledili mi bodo. Vsak človek je, kakor praviš, ništrc, vendar ima vsak človek možnost svoj ništrc posvetiti v milostno nalogo... Te ni nič strah? Bliža se čas, resnično se bliža čas zadnjega medaljona. Vendar imamo še priložnost predstaviti ta trenutek. Potrebno je delovati, delovati, delovati. Moramo se širiti, krepiti. Pridobiti ljudi, vsak je dober, tudi neumen – ta najboljši – postal bo kraljica, če bo zaslužen. Premakni se. Zmigaj se. Stisni pest. Drži kondicijo. Nalagaj denar, odpiraj račune, varčuj. Islam je pred vrati. Kopiči! Kopiči! Poglej, kdo vse te ogroža? Citirajo Sveto pismo, kakor tisti pasji sin, ki je zatajil, mater zatajil in pljuval po cerkvi s svojimi jetičnimi izpljuvki. Naiven si, Kaj. Slep. Bedast. Bejav. Navaden driskač. Edini premik, ki ga opravljaš, je ta, da na klozetu stisneš svojo od driske vneto rit. Potrebna je akcija. Brezkompromisna akcija. Poglej naokoli. V nedeljo pojdi na sprehod po mestu. Južnjaki! Muslimani! Tudi mi bi jih morali. A so poti... so diagonale, prave udarne diagonale, ki jih je moč zavihati, a ne skrhati. Spomni se pokončnega moža. Apostola. Samo spomni se, kako grdo so ga napadli. Hoteli so mu naprtiti uboj. Izbrali so grešnega kozla, ki je šel v prostovoljno smrt z odrekanjem hrane. In naš pokončni mož, ki je v starem režimu sekal hraste, jih rezal v deske, jih zlagal drugo poleg druge, polagal nanje papir, da bi ne razpokale, naš razumnik je presegel svoj ništrc. Smejal se je. To je mož novega časa. On sam je hrast, ki ne ruva svojih korenin – goji jih, zaliva jih in ne kloni. Premakni se. Ne teči na mestu. Daj Cerkvi!!! Mošeje hočejo graditi. Velike mošeje, da bo opica lahko tulila daleč naokoli.

KAJ: Vsi smo božji.

ABE: Pa ne oni, oni že ne. Oni širijo vero z ognjem in mečem. Ti ne razumeš. Kaj ne sprevidiš? Ti nimaš v zavesti nikakršne bojazni. Tvoja naivna pokorščina ne pozna strahu. Musliman ti je otroka zaplodil!!!

KAJ: Ti mi ga boš spremenil v janičarja.

ABE: Kakšnega janičarja!? Pokončen mož bo. Naj študira. Ekonomijo in teologijo hkrati. V lemenatu mu bodo kazali pravo pot.

KAJ: Zavrtelo se ti je.

ABE: V rokah te imam, v svojih nežnih rokah, ki poznajo delo. molitev, ki držijo kri v obtoku. Glej jih. Prekrvljene so.

KAJ: Tujo kri rabijo. Bolnik si.

ABE: Četudi. Četudi. Ampak vedi, na naju je, na nas, da ujamemo medaljon v mehko perzijsko preprogo...

KAJ: Preprogo brezvercev...

ABE: ...e, tapison. Glej, imamo ljudi, ki znajo gospodariti, delati. Stkali bomo preprogo in jo poslali v Rim. Po meri narejeno. Truma mladcev jo bo nesla. Drug za drugim v vrsti. Od Ljubljane do Rima. Promocija!!! Si predstavljaš???

KAJ: Smešen si.

ABE: Patriot sem. Vbij si v glavo: pa-tri-ot.

KAJ: Končal boš v tejle sobi. Ubijem te, Abe.

ABE: Tudi to bi storil. Zgodovina se ponavlja. Brat brata.

KAJ: Bi bilo mar drugače?

ABE: Kaj drugače? Vse bi bilo drugače, če nas ne bi prodali Bizantincem.

KAJ: Isto klanje bi bilo. Ne slepi se. Pokveka si, navadna poblaznela žaba, ki se repenči. Se udariti ne moreš kakor moški. Poglej svojo roko! Poglej dlan!! Položil si jo name. Pa jo poglej!!!

ABE: Ti bi me ubil, kar ubil bi me.

KAJ: No, poglej roko, poglej svojo roko. Modrica?

ABE: Nobene modrice!!! Spet tvoji prividi!!

KAJ: Pokaži!!

ABE: Izgini!!! Stran!!!

KAJ: Mene se bojiš!??? In ti bi spreminjal svet?

ABE: Jaz, tvoj sin... Vzgojil ga bom.

KAJ: Pusti Nikca... Ubijem te.

(Abe gre do mešalnika, si natoči pesin sok. Zmeša novega. Kaj sedi za prepečenci. V rokah drži svojega črnega kralja in si ponavlja: »In ta norec me je na šuštarja, in ta norec me je na šuštarja...« Abe si natakne gumijaste rokavice. Roki si na debelo ovije z brisačama. Iztakne kabel mešalnika in se približa Kaju za hrbet.)

ABE: Šolska napaka.

KAJ: Ti res misliš, da moram plačati račun.

ABE: Plačal boš. Vse boš plačal. *(Ga prične daviti.)*

KAJ: *(Prime za kabel, da lahko grgra.)* Abe!??? Ubil me boš!!!!

ABE: Če ne boš podpisal.

KAJ: Ne bom. Abe!???

ABE: Podpiši! Jaz sem zmagovalec. Stkali bomo tapison za v cerkev svetega Pavla. Iz belih in črnih kock. S tvojimi hišami. Tvoj sin bo med mladci. Jaz bom v povorki. Podpiši!!! Resno mislim. *(Še bolj zategne.)*

KAJ: *(Krčevito vleče kabel od vratu.)* Tvoje roke, Abe!??? Izkrvavel boš!! Izpusti!!

ABE: Podpiši, Kaj!! Resnično, povem ti, danes boš mrtev, če ne podpišeš. Resnično, povem ti, v pekel greš. V pekel, Kaj!!! Daj plačilo!! Daj svoje žrtveno jagnje!!! Podpiši!! Vse je napisano! 2000 se bo pisalo, se bo pisalo, se bo pisalo!!!!!!

KAJ: Zblaznel si, Abe!! Tvoj brat sem. Ne ubijaj!! Ne ubijaj!!

ABE: Jaz sem Abel. Ti si Kajn.

KAJ: Ubil me boš, Abe.

ABE: Podpiši!!! Sprosti roke in se stegni k papirju. Pred sabo ga imaš. Na bojnem polju je. Pod belim kraljem je. Vzemi ga. Ne bom te izpustil!!! Vzemi in ga podpiši!!!

KAJ: Ne morem, daviš me.

ABE: Pusti kabel – potem bom popustil. Ne bom te zadavil. Podpiši!!!

KAJ: Bom, samo spusti me. Podpisal bom, Abe. Vse bom podpisal, Ne ubij me. Izvedeti moram... Nikeec!!!

ABE: Vse boš izvedel, samo podpiši. Tako. Počasi... Ne bom izpustil, dokler ne bo podpisano.

KAJ: Ni pisala.

ABE: Na vse sem mislil. Ne boš me. Lej, na desni! Pero. Pelikan!!! Ptič, ki ne seje in ne žanje in vendar bo dal Bogu božje. Tako, tako, le počasi. Na uzdi te imam. Do konca bom stisnil. Ne zaupam ti. Ti si Kaj in jaz sem Abel. Izkustvo. Saj bo šlo, še malo. S prstom, z nohtom, priden, le praskaj, praskaj v svoj greh. Blizu si. Zelo blizu je tvoja rešitev. Zdaj pa podpiši. Ne tresi se. V desno ga odvij. Tepec!!! V desno!!! V desno!!! V desno odvijaj!!! Tako, tako. Zdaj pa podpiši. Lahko prebereš. Ni veliko. Pazi, zavil bom!!! Brez igrice. Brez igrice. V dvajsetem stoletju smo, praviš? Poznamo to, o, dobro poznamo. Stare izvirnike beremo in ne ekumenske čiribirščine. Kar beri! Podpisal boš in Nikec ti bo zelo hvaležen. Saj hočeš videti Nikca? O, vem, kaj hočeš? Nobene časti nimaš. To muslimansko seme boš sprejemal? Kar beri, beri!!!

KAJ: Ampak tega ne morem podpisati. Nobenega smisla nima. Izpodbili bodo.

ABE: Kdo?

KAJ: Pravo, brat. Pravo bo izpodbilo to grozljivo oporoko.

ABE: *(Se noro reži.)* Pravo? Ti verjameš v pravo??? Popoln otrok si. Bele lasulje, tiste petelinje halje. Sami peeedri!! Leglo virusa. Samo eno pravo je!!

KAJ: Ne stiskaj!! Podpisal bom!! Pustila bova, pa boš videl. *(Podpiše.)*

ABE: Rešen si! Rešen!!!! Podpisal si. Pošteno si plačal Bogu. Z njim si igral, ne z mano in on sam je postavil ceno, ne jaz. Nekdo je zaigral ženo, ko je igral šah z Bogom. Ti je nisi. Nikoli je nisi izgubil. Bila ti je ves čas zvesta. Nikec je tvoj, samo tvoj. In muslimani so. In jaz nimam virusa. Malo resnico sem moral uskladiti z interesom velike. Razumi, prosim.

KAJ: Pes.

ABE: Si zdaj miren? Si. Zdaj si. Zdaj si čist. Spokojen. Spet si se vrnil k veri. Dal si tistemu, ki potrebuje. Svetnik si. Kaj tega stoletja – svetnik!!!!

KAJ: Stiskaš me...

ABE: Vse bomo postavili na pravo mesto. Vse. *(Poje latinsko mašo in zateguje. Ob koncu maše Kaj omahne.)* Amen. In konec besed.

(Abe nežno položi truplo na tla. Obraz pokrije z brisačama, ki ju odvijje z rok. S krpo skrbno obriše oporoko, jo potaca s Kajevo roko, nato jo skrbno pregane, vloži v mapo. Isti postopek ponovi z notesnikom in ga s Kajevimi odtisi vrne na prejšnje mesto. Nato si odveže masko, sname rokavice in vse troje zažge.)

EPILOG

(Isto prizorišče. Abe sedi po turško ob truplu. Šepetaje poje Miserere nobis. Vstopita Župnik in Zdravnik.)

ZDRAVNIK: Kaj se dogaja?

ŽUPNIK: Slutil sem. Slutil sem, za božjo voljo!!!

ZDRAVNIK: Prepozno. Res ga je. Ta norec ga je zares!!

ABE: (*Župniku.*) Gospod moj!!! Vse nam je zapustil. Vse je sam napisal. Na novo!!! Vse je spravil, uredil. In Bog ga je vzel k sebi. (*Steče mimo osuplega Zdravnika in Župnika.*) Stkali bomo preprogo iz belih in črnih kock!!! Poslednji medaljon bo padel na mehka tla, ko se bo streslo!!! Zdaj se lahko strese!!!!

ZDRAVNIK, ŽUPNIK: (*Za njim.*) Zaščitite sestro! Pazite na sestro!!!